

DOI: 10.34015/2523-4552.2024.4.09
УДК 342.9:336.22

*Прищеп О. С.,
аспірант кафедри кримінально-
правових та адміністративно-
правових наук юридичного
факультету Приватного вищого
навчального закладу «Міжнародний
економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
ORCID: 0009-0006-7660-3205*

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

У статті досліджено процес адміністративно-правового регулювання встановлення та розвитку цифровізації податкового адміністрування в Україні. Розкрито особливості впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність органів державної податкової служби України, проаналізовано основні етапи цифрової трансформації у сфері оподаткування. Встановлено, що побудова сучасної, ефективної та прозорої податкової системи в нашій державі неможливо здійснити без впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій та створення електронних сервісів.

Зазначено, що цифровізація податкового адміністрування в Україні відбувалася поступово та еволюційно у відповідь на потреби модернізації державного управління та виклики часу. Починаючи з розробки перших автоматизованих інформаційних систем і впровадження електронної звітності, до створення багатофункціонального «Електронного кабінету» та системи електронного адміністрування ПДВ, держава заклала міцне підґрунтя для побудови цифрової податкової системи. Водночас недоліки в ІТ-інфраструктурі, низька якість доступу до електронних сервісів, адміністративний тиск та фрагментарність законодавства свідчать про необхідність подальшого вдосконалення цифрового податкового середовища. Зроблено висновок, що подальші кроки мають передбачати оновлення законодавчої бази, покращення інтерфейсів сервісів, забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахисту, а також ефективну взаємодію між органами влади, бізнесом та громадськістю задля формування сучасної податкової системи.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, цифровізація, адміністрування податків та зборів, електронні сервіси, інформаційно-телекомунікаційні технології, автоматизовані інформаційні системи.

Постановка проблеми. Пріоритетом для будь-якої розвиненої країни світу та країни, що розвива-

ється, є підвищення якості та ефективності адміністрування податків і зборів, оскільки це безпосередньо

впливає на наповнення державного та місцевого бюджетів. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій трансформував відносини між громадянами, суб'єктами господарювання з органами державної влади та місцевого самоврядування, істотно вплинув на всі сфери життєдіяльності держави, в тому числі і на сфері оподаткування. Потреба у прозорості, ефективності та зручності у взаємодії між платниками податків і органами державної податкової служби обумовила активне впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій у систему податкового адміністрування України. Цей процес супроводжувався створенням нормативно-правової бази, технічної інфраструктури, а також розвитку інституційного потенціалу органів державної податкової служби. Поряд із досягненнями, процес цифровізації податкового адміністрування був пов'язаний із рядом труднощів і проблемних аспектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками питання цифровізації у різних сферах суспільних відносин привертає значну увагу науковців. Так, слід відзначити праці дослідників, присвячені цифровізації (діджиталізації) діяльності органів виконавчої влади в Україні [1], стимулюванню розвитку цифрової економіки [2], цифровій трансформації системи правосуддя [3], цифровізації фармацевтичних послуг [4], впливу процесу цифровізації на розвиток і трансформацію інформаційної екосистеми закладу освіти [5] тощо. Це пов'язано з глобальними трансформаціями, зумовленими розвитком інформаційних технологій, потребою у

спрощенні адміністративних процедур, підвищенні ефективності управління та забезпеченні доступності публічних послуг.

Не є винятком і сфера адміністрування податків і зборів, яка також перебуває у фокусі уваги науковців різних галузей. Лише в останні роки вчені приділили значну увагу різним аспектам цієї проблематики. Зокрема, В. І. Теремецький досліджував питання національної податкової політики України в умовах воєнного стану [6]. М. В. Гордійчук аналізувала правове регулювання електронного документообігу в сфері оподаткування [7], Ю. М. Павлютін – національний та зарубіжний досвід цифровізації системи податкового адміністрування [8], П. П. Латковський – особливості функціонування електронного кабінету платника податків у контексті цифровізації податкового адміністрування [9]. Ці дослідження підкреслюють важливість цифровізації у сфері оподаткування та необхідність подальшого вивчення і впровадження цифрових технологій задля підвищення ефективності податкової системи України.

Постановка завдання. Метою статті є визначення особливості встановлення та розвитку адміністративно-правового регулювання цифровізації у сфері оподаткування. *Завдання статті* є розглянути адміністративно-правове регулювання встановлення та розвитку адміністративно-правового регулювання цифровізації адміністрування податків та зборів в Україні, розкрити особливості цифровізації податкового адміністрування, а також окреслити напрями подальшого вдосконалення чинного законодав-

ства України для забезпечення прозорого, ефективного та технологічно адаптивного податкового адміністрування.

Виклад основного матеріалу.

З часів незалежності України одним із основних напрямів удосконалення функціонування органів державної влади була інформатизація. Так, зокрема, ще у Національній програмі інформатизації було визначено пріоритетність не тільки створення сучасної інформаційної інфраструктури у кожній сфері життєдіяльності України, в тому числі і у сфері оподаткування, але й розвиток та інтеграцію інформаційних систем мереж, ресурсів та інформаційних технологій [10].

Процес інформатизації в органах податкової служби в Україні розпочався із створенням автоматизованої інформаційної системи «АІС-податки» [11]. Однак в цей самий час існуюча структура Державної податкової служби потребувала суттєвої модернізації як в оперативній діяльності, так і в організаційній побудові. У зв'язку з цим, після укладення Угоди про позику з Міжнародним банком реконструкції та розвитку в рамках проекту «Модернізація державної податкової служби України – 1», було розпочато комплекс заходів із реформування управлінських процесів. Зокрема, акцент робився на впровадженні змішаних ручних, напівавтоматизованих і автоматизованих систем управління інформацією для виконання модернізованих операційних функцій, зокрема реєстрації платників податків, податкової звітності та опрацювання податкових декларацій, а також підготовці (навчанню) користувачів

операційної діяльності у сфері інформаційних технологій та проведення технічної підготовки працівників систем і відповідальних керівників [12]. Надалі у п. 16 Плану першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності з питань податкової політики (2006 р.) було визначено важливість впровадження електронного реєстру податкових накладних, створення відповідної автоматизованої системи та реалізації аналітичних процедур для скорочення кількості виїзних перевірок при відшкодуванні ПДВ з Державного бюджету України [13].

Розвиток інформаційних технологій та активне використання мережі Інтернет у світовому масштабі зумовили формування принципово нового цифрового простору для ведення підприємницької діяльності [14], що, у свою чергу, обґрунтувало потребу у впровадженні сучасних електронних сервісів, здатних забезпечити ефективну, прозору та зручну взаємодію між суб'єктами господарювання та органами державної влади. У цьому контексті почала стрімко трансформуватись і податкова сфера: органи державної податкової служби активно впроваджували цифрові інструменти для автоматизації податкового адміністрування, зменшення рівня бюрократичного навантаження, підвищення якості обслуговування платників податків і мінімізації людського чинника у процесах збору, перевірки та обробки податкової інформації. Так, зокрема, важливим кроком до цифровізації податкового адміністрування, що заклало основу для подальшого розвитку електронних сервісів, стало прийняття наказів Державної податкової

адміністрації України від 10.04.2008 № 233 «Про подання електронної податкової звітності» та від 14.06.2012 № 516 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України», якими затверджено Інструкцію з підготовки і подання податкових документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку та Методичні рекомендації щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України відповідно [15; 16].

Створення електронного сервісу «Електронний кабінет платників податків» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 № 1007-р) стало наступним кроком у розвитку цифрової взаємодії між платниками податків та податковими органами в режимі реального часу. Запровадження цього сервісу було спрямоване на розширення спектра адміністративних послуг, що надаються податковими органами, покращення якості обслуговування платників податків, підвищення достовірності поданої інформації, а також забезпечення прозорості та відкритості діяльності органів державної податкової служби. Функціонал «Електронного кабінету платника податків» передбачав подання податкової звітності онлайн, перегляд поданих або сформованих декларацій, доступ до особового рахунку, включаючи інформацію про наявну заборгованість, перегляд індивідуального податкового календаря, даних про надані податкові пільги, документів податкових органів (довідок,

свідоцтв, патентів тощо), а також повідомлень про оподаткування, зокрема розбіжностей у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних з даними контрагентів, і допущених помилок у податковій звітності. До того ж цей сервіс забезпечував можливість електронного листування з податковими органами [17].

З метою інтеграції всіх елементів електронної взаємодії та підвищення ефективності адміністрування податків та зборів в Україні, наказом ДПС України від 24.12.2012 № 1197 «Про введення в експлуатацію інформаційної системи «Податковий блок» з 01.01.2013 року було введено в експлуатацію інформаційну систему «Податковий блок» [18]. Її функціонування охоплювало всі рівні податкових органів і стало ще одним етапом у формуванні єдиного цифрового простору для адміністрування податків та зборів в Україні, сприяючи централізації обробки податкової інформації та покращенню координації між підрозділами.

Вже на базі існуючого електронного сервісу «Електронний кабінет платників податків», що функціонував у режимі дослідної експлуатації, було створено повноцінну інформаційно-телекомунікаційну систему «Електронний кабінет» (далі – електронний кабінет) та затверджено Порядок його функціонування [19]. Запровадження Електронного кабінету спростило комунікацію між платниками податків та органами податкової служби, надавши можливість подання звітності в електронному вигляді, доступу до інформації про стан розрахунків із бюджетом, ве-

дення електронного листування та інших сервісів.

Електронний кабінет перетворився на ключовий цифровий інструмент взаємодії між платниками податків та органами державної податкової служби і сьогодні складається з сукупності інформаційно-телекомунікаційних систем Державної податкової служби України, призначених для взаємодії між платниками податків та державними, у тому числі контролюючими, органами з питань реалізації прав та обов'язків, контроль за дотриманням яких покладень на контролюючі органи [19].

У продовження розвитку цифровізації у сфері оподаткування постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 569 «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість» з 01 січня 2015 року було запроваджено систему електронного адміністрування ПДВ [20], метою створення якої стало забезпечення автоматичного обліку сум податків, що містяться у виданих та отриманих податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних та розрахунках коригування до них, сум податку, сплачених платниками при ввезенні товарів на митну територію України, сум поповнення та залишку коштів на рахунках у системі електронного адміністрування ПДВ, сум податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні. В цілому, система електронного адміністрування не вносила кардинальних змін до загальних принципів справляння ПДВ, однак забезпечувала здійснення контролю за надходженнями ПДВ, зменшенню

випадків шахрайства з відшкодування цього податку [21].

Таким чином, як проміжний висновок, варто зазначити, що аналіз етапів розвитку цифровізації адміністрування податків і зборів в Україні свідчить, що з моменту здобуття незалежності наша держава послідовно рухалася в напрямі інформатизації та модернізації податкової системи. Впровадження автоматизованих інформаційних систем, електронної звітності, сервісу «Електронний кабінет платника податків» та системи електронного адміністрування ПДВ стали ключовими елементами формування цифрового середовища у сфері оподаткування. Ці кроки забезпечили підвищення прозорості, зручності, ефективності взаємодії платників податків з органами державної податкової служби та стали основою для подальшого удосконалення податкової інфраструктури відповідно до європейських стандартів.

Варто зазначити, що паралельно з процесом інформатизації адміністрування податків і зборів в Україні тривало реформування податкової системи, одним із ключових напрямів якого була автоматизація процесів оподаткування. Цей напрям розглядався як необхідна умова для підвищення ефективності податкового адміністрування та його адаптації до сучасних викликів. Так, відповідно до Концепції реформування податкової системи, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.02.2007 № 56-р, серед стратегічних цілей визначалося впровадження сучасних інформаційних технологій для автоматизації податкових процесів [22]. У свою чергу, у

Стратегії реформування податкової системи (розпорядження КМУ від 23.12.2009 № 1612-р) одним із основних завдань було визначено «...підвищення рівня інформаційного забезпечення та автоматизації органів державної податкової служби» [23].

Про важливість цифрової трансформації адміністрування податків і зборів неодноразово наголошувалося й у інших стратегічних документах державної політики. Зокрема, у Програмі економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» акцентувалася увага на важливості підвищення рівня інформаційного забезпечення й впровадження автоматизації в органах державної податкової служби для зниження витрат на адміністрування податкової системи [24]. Аналогічні положення були включені й до Стратегії розвитку системи управління державними фінансами, що підкреслює комплексний підхід до модернізації фіскальної сфери [25].

Окрему увагу слід приділити євроінтеграційному вектору, який значною мірою вплинув на цифрову трансформацію податкового адміністрування. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, передбачалося поступове наближення української податкової системи до стандартів, визначених у *acquis* ЄС [26]. Це положення знайшло своє відображення у Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», де серед ключових напрямів розвитку держави було визначено проведення податкової реформи та впровадження електронних сервісів для платників

податків як основи створення прозорої, ефективної та клієнтоорієнтованої податкової системи [27].

Водночас, попри постійні кроки з модернізації та автоматизації діяльності органів державної податкової служби, протягом усього періоду спостерігався надмірний адміністративний тиск з боку податкових органів на платників податків, що суперечив самій ідеї спрощення процедур завдяки впровадженню електронних сервісів. Попри потенціал електронного звітування та сплати податків через електронні сервіси, їх повноцінне функціонування гальмувалося через технічну нестабільність, відсутність належної IT-інфраструктури та обмежений доступ до якісних електронних послуг, особливо в регіонах. І надалі існували проблеми з недостатнім рівнем прозорості, незручністю інтерфейсів, а також відсутністю повного доступу до технічної документації, необхідної для інтеграції програмного забезпечення розробниками. Така ситуація зумовлювала необхідність подальшого пошуку шляхів підвищення якості та ефективності податкового адміністрування [28].

Важливу роль у подальшому розвитку цифровізації у сфері оподаткування відіграла Концепція розвитку електронного урядування України, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р, що заклала основи для створення сучасної цифрової держави, спрямованої на підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, покращення якості

обслуговування фізичних і юридичних осіб та подальшої інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС. У контексті податкової сфери основними завданнями, визначеними цією Концепцією, стали: розвиток електронного кабінету платника податків; удосконалення автоматизованих процесів формування та виконання бюджетів різних рівнів; запровадження електронних акцизних марок [29].

Ці завдання знайшли своє подальше відображення у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1101-р «Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику» [30], де серед пріоритетних напрямів були визначення такі напрями, як: управління інформаційними системами та технологіями, розвиток податкових сервісів, інфраструктури, електронних технологій. При цьому важливим для здійснення публічного адміністрування органами державної податкової служби залишалося розширення кількості сервісів, що надаються податковими органами в режимі реального часу та розроблення та впровадження спеціалізованих програмних продуктів (мобільних додатків) для спрощення доступу платників до таких онлайн-сервісів, поступове запровадження електронної документальної перевірки (електронного аудиту) спочатку великих платників податків, а в подальшому всіх платників, забезпечення безперебійної роботи та спільного доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем, баз даних та інших інформаційних ресурсів, що використовуються для

адміністрування податків та зборів, здійснення контрольних процедур щодо дотримання податкового законодавства; розвиток перспективної архітектури інформаційно-телекомунікаційної системи, визначення стандартів та документації інформаційно-телекомунікаційної системи, забезпечення інтеграції і сумісності всіх її компонентів і підсистем; забезпечення технічного та криптографічного захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, баз даних та інших інформаційних ресурсів із впровадженням комплексних систем захисту інформації та криптографічних засобів під час обміну інформацією та доступу до баз даних інших органів виконавчої влади, проведення контрольних процедур щодо дотримання законодавства із захисту інформації та моніторингу щодо протидії кіберзагрозам через центри реагування на кіберінциденти [30].

Після схвалення Концепції з ІТ-централізації в системі управління державними фінансами (розпорядження КМУ від 10.07.2019 № 594-р), перед Державною податковою службою України та її територіальними органами були поставлені нові важливі завдання, серед яких слід виділити: забезпечення безперебійного функціонування та спільного доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем, баз даних і всіх інших інформаційних ресурсів, що використовуються у процесі адміністрування податків і зборів, розвиток перспективної архітектури ІТ-системи, впровадження політики управління інформаційно-телекомунікаційною системою [31].

Про важливість створення та впровадження сучасних цифрових рішень податкового адміністрування мова йшла також у Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року [32], в Національній стратегії доходів до 2030 року [33], в Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки [34]. Так, в останній Стратегії особливу увагу звернуто на необхідність подальшого спрощення цифровізації податкового адміністрування, виявлення та запобігання загрозам зовнішнього та внутрішнього втручання у роботу баз даних та інформаційних ресурсів ДПС, що використовуються для адміністрування податків та зборів, запровадження електронного аудиту спочатку великих платників податків, а далі всіх інших платників [35].

Сьогодні створення та впровадження сучасних цифрових рішень у сфері податкового адміністрування є одним із ключових напрямів державної політики у сфері управління фінансами, а тому всі подальші законодавчі ініціативи повинні були спрямовані не лише на підвищення ефективності та прозорості адміністрування податків, але й на забезпечення інформаційної безпеки, стійкості цифрової інфраструктури та захисту даних. Подальший розвиток передбачає поглиблення цифровізації та мінімізацію людського втручання в податкові процеси.

Висновки. Проведений аналіз встановлення та розвитку адміністративно-правового регулювання цифровізації сфери оподаткування в Україні продемонстрував, що побудова сучасної, ефективної та прозорої податкової системи в нашій державі неможливо здійснити без впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій та створення електронних сервісів.

Цифровізація податкового адміністрування в Україні відбувалася поступово та еволюційно у відповідь на потреби модернізації державного управління та виклики часу. Починаючи з розробки перших автоматизованих інформаційних систем і впровадження електронної звітності, до створення багатофункціонального «Електронного кабінету» та системи електронного адміністрування ПДВ, держава заклала міцне підґрунтя для побудови цифрової податкової системи. Водночас недоліки в ІТ-інфраструктурі, низька якість доступу до електронних сервісів, адміністративний тиск та фрагментарність законодавства свідчать про необхідність подальшого вдосконалення цифрового податкового середовища. Подальші кроки мають передбачати оновлення законодавчої бази, покращення інтерфейсів сервісів, забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахисту, а також ефективну взаємодію між органами влади, бізнесом та громадянськістю задля формування сучасної податкової системи.

Список використаних джерел

1. Теремецький В. І., Журавель Я. В. Діджиталізація як організаційна основа оптимізації органів виконавчої влади. *Приватне та публічне право*. 2020. № 2. С. 108–112. <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2020.2.21>
2. Teremetskyi V. I., Kurepina, O. Yu., Polyova N. M., Fimyar S. V., Andrushkevych N. V., Hnatiuk O. P. Efficiency of Means of Stimulating the Development of the Digital Economy in Ukraine and European Countries. *Revista Juridica*. 2024. Vol. 2, N. 78: P. 635–655. <http://dx.doi.org/10.26668/revistajur.2316-753X.v2i78.6929>
3. Teremetskyi, V. I., & Kovalchuk, O. Ya. (2024). Artificial Intelligence as a Factor in the Digital Transformation of the Justice System. *Forum Prava*, 78(1), 106–115. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10870779>.
4. Teremetskyi, V., Pozhodzhuk, R., Holovachova, A., & Batryn, O. (2024). Protecting the Rights of Medical Services Consumers. *Journal of the University of Zulia*, 15(43), 339–358. <https://doi.org/10.46925/rdluz.43.20>
5. Loiko V., Butenko A., Teremetskyi V., Serohina S., Sukhomlyn V. Level of the information ecosystem of an educational institution and the impact of the digitization process on its development. *Revista De La Universidad Del Zulia*. 2023. Vol. 14. No. 39. P. 474–491. <https://doi.org/10.46925/rdluz.39.27>
6. Teremetskyi, V., Valihura, V., Slatvinska, M., Bryndak, V., & Gutsul, I. (2024). Tax policy of Ukraine in terms of martial law. *Policy Studies*, 45(3–4), 293–309. <https://doi.org/10.1080/01442872.2024.2306958>.
7. Гордійчук М. В. Правове регулювання електронного документообігу в сфері оподаткування : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2017, 248 с.
8. Павлютін Ю. М. Цифровізація системи податкового адміністрування: національний та іноземний досвід. *Правова позиція*. 2023. № 3 (40). С. 145–148. <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.28>
9. Латковський П. П. Деякі аспекти функціонування електронного кабінету платника податків в контексті цифровізації оподаткування. *Право та інноваційне суспільство*. 2024. 2 (23), 79–88. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2\(23\)-7](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2(23)-7).
10. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 74/98- ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
11. Про вдосконалення діяльності державної податкової служби та зміцнення її матеріально-технічної бази: постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.1993 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/570-93-%D0%BF#Text>
12. Угода про позику (Проект "Модернізація державної податкової служби України - 1") між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку від 04.09.2003 № 4698- UA. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996_042#Text
13. Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності: указ Президента України 10.04.2006 № 300/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2006#Text>
14. Огійчук М. Ф., Горковенко І. В., Сколотій І. В. Електронне оподаткування в системі обліку податку на додану вартість. *Проблеми економіки*. 2014. № 4. С. 376–381.
15. Про подання електронної податкової звітності: наказ ДПА України від 10.04.2008 № 233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-08#Text>
16. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: наказ ДПС України від 14.06.2012 № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12#Text>
17. Питання створення та запровадження електронного сервісу “Електронний кабінет платника податків”: розпорядження Кабінету Міністрів України від

05.12.2012 № 1007-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2012-%D1%80#Text>

18. Про введення в експлуатацію інформаційної системи «Податковий блок»: наказ ДПС України від 24.12.2012 № 1197. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DPA1943>

19. Про затвердження Порядку функціонування Електронного кабінету: наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2017 № 637. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0942-17#Text>

20. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість: постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 року № 569. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-%D0%BF#Text>

21. Про систему електронного адміністрування ПДВ: лист Державної фіскальної служби від 19.01.2015 № 1403/7/99-99-19-03-01-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1403872-15#Text>

22. Про схвалення Концепції реформування податкової системи: розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.02.2007 № 56-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2007-%D1%80#Text>

23. Про схвалення Стратегії реформування податкової системи: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 № 1612-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1612-2009-%D1%80#Text>

24. Програма економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». URL: https://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf

25. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 774-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-%D1%80?find=1&text=%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82#Text>

26. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

27. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>

28. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>

29. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>

30. Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1101-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2018-%D1%80#Text>

31. Про схвалення Концепції з ІТ-централізації в системі управління державними фінансами: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 594-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2019-%D1%80#Text>

32. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>

33. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf

34. Про Схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації : розпорядження КМ України від 29.12.2021 № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>

Prishchepa Oleh, PhD student od Department of Criminal And Legal and Administrative and Legal Disciplines Private Higher Educational Institution «Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities»

ORCID: 0009-0006-7660-3205

Features of the establishment and development of administrative and legal regulation of tax digitalization in Ukraine

The article deals with the administrative and legal regulation process regarding establishing and developing tax digitalization in Ukraine. It reveals the specifics of implementing information and communication technologies in the activities of the State Tax Service of Ukraine. It analyzes the key stages of digital transformation in the field of taxation. It is established that creating a modern, efficient, and transparent tax system in Ukraine is impossible without introducing information and telecommunication technologies and developing electronic services.

It is noted that the digitalization of tax administration in Ukraine has taken place gradually and evolutionarily in response to the needs of public administration modernization and the challenges of the times. The state has laid a solid foundation for building a digital tax environment, starting with developing early automated information systems and implementing electronic reporting, culminating in establishing a multifunctional "Electronic cabinet" and electronic VAT administration system. At the same time, shortcomings in IT infrastructure, low quality of access to electronic services, administrative pressure, and fragmented legislation indicate the need for further improvement. The following steps should include updating the legislative framework, improving user interfaces, ensuring information security and cybersecurity, and fostering practical cooperation between public authorities, businesses, and civil society to create a modern tax system.

Keywords: *administrative and legal regulation, digitalization, tax and fee administration, electronic services, information and telecommunication technologies, automated information systems.*